

Beauty or beast

Door Ab Ras

Pterois volitans

Een aparte tekst zou u zeggen of gaat dit over een sprookje? Een sprookje is het is zeker niet, eerder een nachtmerrie in het Caribische gebied. Het is

Educatie aan jonge bewoners van Bonaire

de inleiding van workshop die wordt gegeven bij CIEE te Bonaire.

Maar laten we aan het begin van mijn verhaal beginnen. Enkele jaren geleden was ik voor een duikvakantie in Egypte. Daar, veelal in de schemering, kwamen we de koraalduivel tegen die op jacht was naar veelal kleine vis. Vanuit het rif, waar ze zich veelal overdag schuil houden, komen ze geruisloos aan zwemmen en begeven zich tussen de scholen met o.a *Chromis virides* en *Pseudanthias squamipinnis*. Ook andere juffertjes en of kleine vis bevinden zich tussen deze massa op het rif. De koraal duivel (*Pterois volitans*) is een stille killer en hier en daar zuigt hij een slachtoffer naar binnen. Dat gaat zo verbluffend snel dat de andere vissen dit amper in de gaten hebben en rustig blijven waar ze zijn.

De Koraalduivel of voor sommige beter bekend als "Lion Fish" is werkelijk prachtig om te zien. Met zijn uitgestrekte vinstralen drijft hij zijn prooi langzaam voor zich totdat het nergens anders meer heen kan om vervolgens ten prooi te vallen. De koraalduivel staat ook bekend om zijn giftige stekels. Dat maakt het dat je de vissen weinig tegenkom bij particulieren. De kans op een vervelde steek laten de meeste liefhebbers besluiten om toch maar af te zien van deze prachtige rover.

CIEE

De koraalduivel is endemisch voor de omgeving van de Rode zee en de Indonische archipel. Maar niet voor het Caribische gebied. Tijdens de inmiddels vele duiken bij Bonaire ben ik ze regelmatig tegen gekomen. Vreemd want ze horen hier helemaal niet thuis. Mijn nieuwsgierigheid zette mij er toe om wat onderzoek te doen naar deze ongewenste verschijning. Mijn oog viel vorig jaar al op een onderzoek laboratorium genaamd CIEE. (Council on International Education Exchange). De scepter word gezwaaid door ph. D Rita Peachy. Ik heb een afspraak gemaakt en later die week werd ik ontvangen.

STINAPA

Het laboratorium wordt gebruikt door studenten afkomstig van verschillende universiteiten vanuit de wereld. Daar lopen ze stage of voltooien ze hun studie d.m.v. een proefschrift. Ik werd door Rita voorgesteld aan studente Fadilah Ali (ph D student aan de universiteit van Southampton en afkomstig uit Trinidad, Tobago). Zij heeft er een specialiteit van gemaakt om zich te verdiepen in de problematiek van de "Lion Fish" (koraalduivel). Samen met STINAPA (Stichting Nationaal Park) Bonaire proberen ze het probleem met de invasie van de Lion Fish een halt toe te roepen. STINAPA is de stichting die het natuurgebied in en rond Bonaire beschermt. Kort samengevat: Bonaire is een beschermt natuur gebied wat schitterend is zowel onder als boven water. Ze doen er alles aan om dit zo te houden.

Invasie

In 1995 is er iets misgegaan wat er voor heeft gezorgd dat de Lion Fish in het Caribische gebied is terecht gekomen. Verschillende scenario's zijn er over. Zo zou het kunnen zijn dat een tornado flink wat schade heeft aangericht in de buurt van Miami

en er een aquarium is lek geraakt en de vissen in zee terecht zijn gekomen. Een andere theorie is dat bevruchte eitjes zijn meegenomen in het ballast water van schepen en vervolgens het water in het Caribische gebied weer uit het schip zou zijn gepompt. (Iets wat bijvoorbeeld ook met de ons inmiddels bekende wolhandkrab zou zijn gebeurd). De honderden eitjes hebben zich ontwikkeld tot het nu huidige, bijna rampzalige, resultaat.

Hoe het ook gebeurd is, het feit ligt daar dat een serieuze bedreiging is voor het gehele ecosysteem van het eiland.

Hoe groot is nu daadwerkelijk dat probleem?

Een koraalduivel eet gemiddeld 2/3 van zijn eigen gewicht per dag. Een volwassen exemplaar kan al gauw 54 cm worden aldus Fadilah.

Onderzoek heeft uitgewezen dat de vis zijn maag 30% kan oprekken. Zoals al eerder vertelt jagen ze in de schemer, 's morgen en 's avonds. Ze vallen dan het minste op en hebben een perfecte camouflage. Ik heb Fadilah enkele vragen gesteld waar het volgende in naar voren kwam.

Ze vertelde dat de Lion Fish langzamerhand het rif leeg eten. Bij diverse secties op maaginhoud van de Lion Fish konden ze opmaken dat er bepaalde soorten op het menu stonden van deze rover. Zie onderstaande foto de menu lijst van de "Lion Fish"..

Verschillende soorten algetende vissen waaronder Blennie's die er voor zorgen dat het rif vrij blijft van algen. U begrijpt dat als alle algeters verdwenen zijn er een probleem ontstaat waarbij het lot van het rif erg onduidelijk wordt.

Doordat de voedselketen wordt onderbroken ontstaat er een kettingreactie waardoor het gehele ecosysteem drastisch veranderd. Ook de normale consumptie vissen worden natuurlijk bedreigt door deze indringer. De door de studenten gevangen dieren worden grotendeels gebruikt voor meting, onderzoek en workshops voor jonge scholieren die bekend worden gemaakt met dit dreigende gevaar.

Wat nu?

Tijden lang werd er gesproken dat de zogenaamde "Groupers" (grote baarzen) ze zouden eten. Ook zijn er getuigenverklaringen dat murene's ze probeerde te pakken. Echter bij proeven waarbij een groot bassin werd gebruikt. Bleek de uitkomst toch teleurstellend te zijn. In dit bassin werden verschillende grote "Groupers" onder gebracht. Toen de koraalduivel werd toegevoegd vluchtte de grote Groupers naar 1 zijde van het bassin. Zover mogelijk weg bij het dreigende gevaar vandaan. Toen de koraalduivel was verwijderd werd een andere vis toegelaten. Voordat de vis het water raakte was het al verorbert. Helaas werd door dit experiment duidelijk dat het probleem groter was dan dat ze dachten.

Alles op een rijtje

De koraalduivel (*Pterois volitans*) kan om de 4 dagen tussen de 10.000 en 15.000 eitjes produceren. Laat zeggen dat er daar maar 100 van overleven, dan komen er per week ± 200 kleine koraalduivel-tjes bij. En dat per koppel! U raad het al, het is een serieus probleem wat razend snel uitbreidt. CIEE is samen met STINAPA tot de conclusie gekomen dat er maar één manier is om dit probleem in geperkt te houden, en dat is de mens zelf.

op de vis te jagen. Je bent dan uitgerust met een harpoen en opberg cilinder. De gevaren worden je duidelijk gemaakt want een steek van het dier kan zeer vervelend zijn maar daarover later meer. De studenten van CIEE gaan regelmatig met een boot op jacht rond het kleine maar o zo mooie Klein Bonaire. Een natuurgebied wat onbewoonbaar is en een broedplaats is voor o.a schilpadden.

Tijdens zo'n duiktrip worden gedoken in de schemer. In 4 maanden tijd werden er maar liefs 897 koraalduivels gevangen rond Klein Bonaire. Je hebt het dan over een paar studenten die een paar maal hebben gedoken.

Op jacht

De eigenaar (Gerard) van ons appartement is zelf ook zo'n jager die probeert dit probleem aan te pakken. Samen met zijn vrouw heeft hij mij en mijn partner meegenomen met een bootduik naar het prachtige Klein Bonaire. Ik was ook gewapend, echter met mijn camera. De onderwater omgeving is prachtig en glashelder. Al snel gebaarde Gerard dat hij een koraalduivel op het oog had. Hij had gewacht totdat ik mijn camera gereed had om het

De koker om de vis tijdens het duiken in te bewaren

dier te fotograferen om het vervolgens te doden. Nu ben ik er zwaar op tegen om te zien dat er op dieren/vissen wordt gejaagd, maar ik zie hier toch heel duidelijk de noodzaak van in. Het gedode dier wordt in de cilinder gedaan. Deze cilinder is zo vervaardigd dat het dier er niet meer uit kan. Zo kunnen er dus aardig wat exemplaren in een cilinder., zie foto

Er volgende zo nog een paar kleine exemplaren. Echter te klein voor consumptie.

Consumptie

De lokale eet tenten hebben van de nood een deugd gemaakt en de "Lion Fish" op het menu staan. Het schijnt niet goedkoop te wezen. Er zitten echter gevaren aan bij het schoonmaken van de vis. De stekels zijn nog steeds giftig.

Gerard, mijn gastheer, stelde voor om later in de week, zodra hij even tijd had een duik te maken op zoek naar zeepaardjes (de wens van mijn vriendin). Zijn harpoen en cilinder gingen natuurlijk mee. We kwamen een paar flinke koraalduivels tegen die niet de moeite namen om ervan door te gaan.

Op een gegeven ogenblik kwam we er zelf twee

juvenile exemplaren worden nauwkeurig geobserveerd

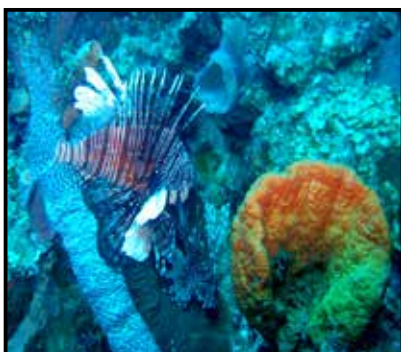
flinke exemplaren tegelijk tegen die het erg druk hadden met elkaar en geen aandacht schonken aan de drie duikers om hen heen. Toen nummer 1 werd gespietst bleef nummer 2 gewoon zitten om vervolgens bij zijn soortgenoot te worden gevoegd. Daarna volgende nog een kleiner exemplaar. Eenmaal thuis gekomen kreeg ik les in het schoonmaken van de koraalduivel. Oppassen geblazen. Gewapend met handschoen en tang wordt de vis gefileerd. 's avonds lag de gemarineerde file op mijn boord. Het smaakte heerlijk en is zeker aan te raden. (de zeepaardjes hebben we overigens gevonden, *Hypocampus erectus*, 15 cm).

Gevaren

Waar schuilen nu de gevaren bij het aanraken. De vinnen aan de boven en onderzijde van de vis bevatten het toxische gif. Zodra de vinstralen worden beroerd wordt het gif door de holle vinstralen naar de punten getransporteerd. Bij jonge exemplaren is het gif sneller bij de uiteinde zodat het sneller effect heeft. De steek of prik voelt aan alsof je met een hamer op je vinger of hand slaat. Zeer pijnlijk dus. Om het gif te neutraliseren dien je je hand zo snel mogelijk onder zo heet mogelijk water te houden om het gif af te laten breken. Op zee heb je dat niet bij de hand. Een oplossing zou het koelwater van de motor kunnen zijn. Of dat genoeg effect heeft weet ik niet maar je moet wat. Bij een allergische reactie zou het nog vervelender af kunnen lopen.

Populariteit.

De koraalduivel of Lion fish wordt tegenwoordig steeds vaker gebruikt om toeristen te lokken naar het Caribische gebied. Hoelang dat nog duurt weet echter niemand. Bronnen: Persoonlijke ervaringen, CIEE, STINAPA Mergus Meerwasser atlas.

niets vermoedend benadert het ene het andere exemplaar.

koraalduivel in de Rode zee op jacht.

geen fraai gezicht maar noodzakelijk